

V Małopolskie Dyktando Niepodległościowe

„Po polsku o historii”

dla uczniów kl. IV-VII szkół podstawowych, dotychczasowych gimnazjów
i dotychczasowych szkół ponadgimnazjalnych
województwa małopolskiego w roku szkolnym 2017/2018



ETAP WOJEWÓDZKI

7 listopada 2017 roku

Instrukcja dla osoby czytającej dyktando

Szanowni Państwo!

1. Tekst należy przeczytać trzykrotnie:
 - a) pierwszy raz – w całości
 - b) drugi raz wolniej, dyktując po jednym zdaniu
 - zdania wielokrotnie złożone należy podzielić na mniejsze, logiczne części, zgodnie z interpunkcją
 - znaki interpunkcyjne mogą być sygnalizowane jedynie przez intonację, a nie nazywane
 - bardziej rozbudowane zdania można przeczytać ponownie
 - c) trzeci raz – znów w całości.
2. Łączny czas dyktanda (kodowanie, pisanie dyktanda i oddanie pracy) nie może przekroczyć 45 min.
3. Udział w Konkursie ma być dla uczniów przede wszystkim okazją do rozwijania zainteresowań humanistycznych i dociekliwości poznawczej: językowej i historycznej, dlatego zadbajmy o spokój i tonujmy emocje.

Dziękujemy!

Tekst dyktanda dla uczniów SZKOŁY PODSTAWOWEJ

Geniusz – gen i już

Nie byłoby współczesnych wynalazków, wśród nich komputerów i smartfonów, gdyby nie rozwój matematyki. Niemały wkład wnieśli weń Polacy. W dwudziestoleciu międzywojennym Polska stała się w tej dziedzinie niemalże światową potęgą. Matematyczne życie tętniło przede wszystkim w trzech uniwersyteckich ośrodkach: lwowskim, krakowskim i warszawskim.

Spośród polskich matematyków niewątpliwie najwybitniejszy był Stefan Banach. Z jego osobą wiąże się mnóstwo anegdot.

Drzwi do kariery nieoczekiwanie otworzyła Banachowi matematyczna dysputa, którą wiódł ze swoim kolegą na krakowskich Plantach. Przy rozprawiających mężczyznach przystanął słynny wówczas matematyk, znany skądinąd z żartobliwych powiedzonek, takich jak to w tytule dyktanda. Chełpił się on później, że Banach był jego największym odkryciem. Dziś naprzeciwko Wawelu stoi odsłonięta w stulecie owego wydarzenia ławeczka, na której krakowianie mogą przysiąc przy rzeźbach przedstawiających rzeczonych dyskutantów.

Wraz z grupą zaprzyjaźnionych naukowców Banach roztrząsał nieraz skomplikowane problemy matematyczne w kawiarni mieszczącej się nieopodal Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie. Wskutek nieprzywiązywania wagi do drobiazgów bezcenne rozwiązania nierzadko zapisywano na blatach marmurowych stolików, ścieranych potem przez kelnerów. Dopiero zapobiegliwa pani Banachowa założyła specjalny zeszyt. Opublikowany po latach za granicą stał się matematycznym bestsellerem.

W Warszawie wyróżniał się z kolei Waław Sierpiński. W czasie wojny polsko-bolszewickiej wchodził w skład zespołu kryptologów, którzy złamali sowiecki szyfr. Trójkąt Sierpińskiego był jednym z pierwszych fraktali. Obecnie nauka o fraktalach to ważny dział matematyki, znajdujący zastosowanie w niejednej dziedzinie życia. Imieniem naukowca nazwano krater na Księżycu.

Nie tylko geniusze mogą zgłębiać tajniki królowej nauk. Matematyka potrzebna jest każdemu.